

2012-01-27

Dnr 43-2011:4374

Älvsbyns kommun

Rektorn vid Älvåkraskolan

helena.hansson@edu.alvsbyn.se

Beslut för grundskola med särskoleelever

efter tillsyn av Älvåkraskolan
i Älvsbyn

Tillsyn av Älvåkraskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Älvsbyn under period, hösten 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Älvåkraskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 30 november 2011 och den 1 december 2011.

Den officiella statistiken visar för år 2011 att nästan var femte elev vid Älvåkraskolan inte nådde målen i alla ämnen. Samma år var meritvärdet 208,4 jämfört med rikets 210,6. I ämnen som bild, hem-och konsumentkunskap, matematik och svenska nådde exempelvis en låg andel av eleverna betyget Mycket väl godkänt. Det är också stora skillnader i betygsresultat mellan flickor och pojkar. I ämnena biologi, matematik och svenska nådde ingen av pojkarna det högsta betygssteget. Skolan måste därför vidta åtgärder så att alla elever ges förutsättningar att lägst nå kunskapskraven i alla ämnen och att fler elever når de högre betygen.

Av tillsynen framgår att en tydlig styrning av Älvåkraskolan behövs för att förbättra resultaten. Skolan har inte genomfört strukturerade uppföljningar och utvärderingar av elevers kunskapsresultat och det saknas övergripande analyser i årskurs 9 i grundskolan och i grundsärskolan saknas en bedömning av måluppfyllelsen när skolgången avslutats. Det framgår också att dokumentationen av skolans utvecklingsområden varit bristfällig och att tydliga strukturer och rutiner saknats. I det fortsatta uppföljningsarbetet på skolnivå i årskurs 6 och 9, behöver skolan analysera och systematisera skillnader i betygsresultat mellan ämnen, mellan flickors och pojkars resultat. Skolan saknar också utvärdering av arbetet med särskilt stöd på skolnivå och analys och åtgärder av resultaten av värdegrundsarbetet. Därmed saknar skolan viktiga underlag i sitt kvalitetsarbete och för att kunna vidta relevanta åtgärder i syfte att öka måluppfyllelsen.

Det är Skolinspektionens bedömning att Älvåkraskolan har goda förutsättningar att förbättra resultaten. Den nytillträdda rektorn har för läsåret 2011/12 utarbetat rutiner och en struktur för uppföljnings- och utvärderingsarbetet i syfte att utveckla verksamheten. Vidare framgår att lärarna är välutbildade och engagerade i sitt uppdrag. Dessutom dokumenteras elevers kunskapsutveckling i alla ämnen i de skriftliga omdömena vilka är viktiga underlag i skolans kvalitetsarbete. I arbetet med att säkerställa en trygg lärandemiljö har skolan numera även en struktur och rutiner för detta. Däremot gör Skolinspektionen bedömningen att skolans arbetsgång för elever i behov av särskilt stöd behöver tydliggöras i både grundskolan och grundsärskolan utifrån skollagens krav.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Älvåkraskolan i Älvsbyn måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Älvsbyns kommun att senast den **27 april 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Lärarna ger inte alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Lärarna ska anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (1 kap. 4 § skollagen, Lgr 11, avsnitt 1, En likvärdig utbildning och avsnitt 2.2).
- Lärarna ska ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling (3 kap. 3 § andra meningen skollagen).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Skolan ska ge studiehandledning på modersmålet till de elever som har behov av det (5 kap. 4 § skolförordningen).
- Rektorn ska se till att särskilt stöd skyndsamt utreds (3 kap. 8 § skollagen).
- Rektorn ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att beslut inte fattas (3 kap. 9 § skollagen).
- Rektorn ska se till att åtgärdsprogram utvärderas löpande (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Rektorn ser inte till att skriftliga bedömningar sätts i enlighet med författningarna.

Skolans insatser framgår inte tydligt i de individuella utvecklingsplanerna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Se till att en skriftlig bedömning anger elevens kunskapsutveckling när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne (10 kap. 22 skollagen/7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Se till att skolans insatser tydligt framgår i de individuella utvecklingsplanerna (10 kap. 13 § skollagen och 11 kap. 16 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn bedriver inte ett systematiskt kvalitetsarbete.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn ska se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § skollagen).
- Rektorn ska se till att kvalitetsarbetet dokumenteras (4 kap. 6 § skollagen).

Omfattning och resurstillgång

Beslut om utrymmet för skolans val fattas inte av rektorn.

Eleverna i årskurs 9 erbjuds inte ett allsidigt urval av ämnen inom elevens val.

2012-01-27

5 (15)

Dnr 43-2011:4374

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Omfattning och resurstillgång.

I detta ingår att:

- Beslut om utrymmet för skolans val ska fattas av rektorn (10 kap. 5 § skollagen, 9 kap. 9 § skolförordningen).
- Se till att alla elever erbjuds ett allsidigt urval av ämnen inom elevens val (10 kap. 4 § skollagen, 9 kap. 8, 11 § skolförordningen).

Anmärkningar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under *Skäl för beslut*.

Till följd av anmärkningen ska Ni **senast den 27 april 2012** vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Skolans plan mot kränkande behandling motsvarar inte fullt ut kraven i skollagen.

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

När det gäller kunskapsresultaten i grundsärskolan saknar Älvåkraskolan en dokumenterad redovisning av elevernas kunskapsresultat relaterat till kursplanernas mål att uppnå i samtliga ämnen då skolgången avslutas. Likaså saknas en redogörelse av kunskapsresultaten relaterat till kursplanernas mål att uppnå i de olika ämnesområdena i träningskolan. Se vidare bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utveckling av utbildningen.

I årskurs 9 redovisar grundskolan andelen elever som har nått de nationella målen i respektive ämne under de senaste fem åren. Sammanställningen visar att måluppfyllelsen under perioden 2007–2011 varierar mellan 78 och 100 procent. För år 2011 som bygger på skolans egna uppgifter varierar måluppfyllelsen mellan 92 och 100 procent i de olika ämnena. För år 2010 är exempelvis andelen elever som inte når målen i ämnet språkval cirka 22 procent medan för år 2011 är andelen elever 2 procent.

Skolan redovisar också de nationella provresultaten under de senaste fem åren. I ämnet matematik har andelen som nått kravnivån för godkänt varierat från 67 till 100 procent och år 2011 nådde 75 procent av eleverna den nivån. I svenska nådde 81 procent av eleverna kravnivån för skriftlig produktion. I slutbetygen samma år bedöms 93 procent av eleverna ha nått minst godkänt betyg i matematik och i svenska 97 procent.

År 2011 visar den officiella statistiken att andelen elever som nått målen i alla ämnen ligger över rikets nivå på (82,4 respektive 77,3 procent). Det innebär dock att nästan var femte elev vid skolan inte nådde målen i alla ämnen. Det genomsnittliga meritvärdet har under den senaste femårsperioden varierat mellan 192 och 208 och för år 2011 var meritvärdet 208,4 jämfört med rikets 210,6. Samma år var flickornas meritvärde 223,5 och pojkarnas 190,3. Pojkarnas meritvärde har under de senaste fem åren legat lägre än flickornas. I ämnen som bild, hem- och konsumentkunskap, matematik och svenska nådde exempelvis år 2011 en låg andel av eleverna betyget Mycket väl godkänt. I ämnena biologi, matematik och svenska nådde ingen av pojkarna det högsta betygssteget. I samtliga intervjuer med personal och rektor framgår att skolan fokuserat på att elever i första hand ska nå godkänt betyg.

När det gäller andelen elever behöriga till yrkesprogram år 2011 ligger skolan på 89,7 procent jämfört med rikets 87,7. Andelen elever behöriga till naturvetenskapligt och tekniskt program ligger högre än riket, 89,7 respektive 83,5. Andelen elever behöriga till estetiskt program ligger också högre än riket (89,7 respektive 86,7) medan andelen behöriga elever till ekonomi-, humanistiska och samhällsvetenskapsprogram ligger

ungefär i nivå med riket (86,8 respektive 85,2).

Mot bakgrund av att alla elever inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås i samtliga ämnen och att elevernas kunskapsresultat i grundsärskolan inte utvärderas i alla ämnen/ämnesområden på skolnivå samt att behovet av särskilt stöd inte utreds i enlighet med skollagens krav måste skolan vidta fortsatta åtgärder för att höja kunskapsresultaten. Skolan måste säkerställa att alla elever ges förutsättningar att lägst nå kunskapskraven i alla ämnen och att fler elever når högre betyg. Se vidare nedan under Pedagogiskt ledarskap och utveckling av utbildningen samt Särskilt stöd.

Värdegrundsresultat

När det gäller skolans resultat av värdegrundsarbetet, framgår av tillsynen, att skolan numera har byggt upp en struktur och rutiner för att säkerställa en trygg lärandemiljö. Skolans trygghetsteam agerar vid kränkningar utifrån de rutiner som fastställts. I skolans plan mot kränkande behandling återges också olika kartläggningsmetoder för utvärdering av värdegrundsarbetet och hur delaktighet skapas samt vilka som ansvarar för olika aktiviteter under året. Specifika åtgärder för läsåret finns dokumenterade och vilka som har ett särskilt ansvar för dessa. Av intervjuer med personal och rektor framgår att dessa åtgärder genomförs vid skolan och att lärare generellt tar sitt ansvar och agerar i det dagliga arbetet.

Vid intervjuer med rektorn, lärare och elever framkommer att stämningen på skolan av de flesta upplevs som trevlig och de flesta elever känner sig trygga men att det förekommer att kränkningar inträffar. Vid tillsynen inträffade en incident där rektorn omedelbart vidtog åtgärder för att säkerställa elevernas trygghet och studiero. Beslut om disciplinära åtgärder fattades och ärendet rapporterades till huvudmannen skedde.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Lärarna ger inte alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering:

Som nämnts är det stora skillnader i betygsresultat mellan flickor och pojkar och de högsta betygsstegen nås i vissa ämnen inte alls av pojkar och i en del ämnen endast av en låg andel elever. Det senare gäller exempelvis ämnena hem-och konsumentkunskap, matematik och svenska. I ämnena biologi, matematik och svenska har exempelvis ingen pojke nått det hösta betyget i årskurs 9 år 2011. Intervjuade lärare uppger att fokus

lagts på de elever som riskerat att inte nå kunskapskraven och att det är svårt att utmana alla elever. Av intervjuer med personal framgår också att skolan nöjt sig med att elever klarat nivån för godkänt. Intervjuerna ger även bilden av att de elever som skolan tar emot i årskurs 6 inte haft de kunskaper som behövs. Det framkommer också i samtliga intervjuer att det finns elever i skolan som saknar motivation för studier och att det finns en syn i samhället att utbildning inte är viktig.

I ämnet matematik har under många år en indelning utifrån kunskapsnivåer genomförts där elever som siktar på att nå godkänt betyg utgör en mindre grupp och där lärare menar att de ges större möjlighet att hjälpa elever. Innehållet i undervisningen baseras på två olika läromedel. I den ena gruppen arbetar eleverna med ett begränsat antal områden och färre uppgifter med lägre svårighetsgrad. Dessa elever kan i huvudsak nå betygen godkänt och väl godkänt. I den andra gruppen arbetar eleverna med fler områden i matematikämnet och med en högre svårighetsgrad på uppgifterna och i denna gruppering kan eleverna nå alla tre betygsstegen. För de elever som siktar på de högre betygsstegen framkommer inga exempel på hur de utmanas för att komma längre. Enligt intervjuer med lärare och elever är det i stort sett samma elever från årskurs åtta till och med årskurs nio som får undervisning i respektive grupp. Skolinspektionen vill framhålla att en sådan indelning riskerar att leda till för lågt ställda förväntningar på eleverna. Sådana grupperingar som ovanstående skall vara pedagogiskt motiverade och får pågå endast under en begränsad tid samt alla elever ska i respektive gruppering ges möjlighet att nå alla betygssteg. Den nyutträdde rektorn anger att skolan behöver ställa tydliga positiva förväntningar på alla elever och att det som fungerar bra framhålls även till föräldrar.

Enligt skollagen ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Skolinspektionen bedömer mot denna bakgrund att skolan inte lever upp till författningarnas krav när det gäller att stimulera alla elever att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Författning:

3 kap. 3 § skollagen, Lgr 11, avsnitt 1 En likvärdig utbildning och avsnitt 2.2 Kunskaper.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

Studiehandledning

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. I Älvåkraskolan finns elever som har andra modersmål än svenska både i förberedelseklass och i andra klasser. Av intervjuer med lärare och rektor framgår att det finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet men som inte får det. Älvåkraskolan måste därför se till att rätten till studiehandledning på modersmålet tillgodoses.

Rektorns ansvar

Enligt skollagen ska elever ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Av läroplanen framgår att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. En elevs svårigheter ska i första hand lösas inom ramen för den ledning för lärande som alla elever ska ges. En elev kan emellertid behöva ytterligare stöd vilket benämns särskilt stöd.

Av skollagen framgår att det ska anmälas till rektor i de fall då det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter. Rektorn har ansvar för att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds och samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev behöver särskilt stöd ska eleven ges sådant och ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet ska beslutas av rektor. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektor istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Det finns dock en otydlighet i ansvarsfördelningen på Älvåkraskolan mellan rektor, mentorer, undervisande lärare och specialpedagog eller speciallärare. Särskilda stödåtgärder vidtas av undervisande lärare, mentorer och specialpedagog eller speciallärare utan att detta alltid föregåtts av utredning eller anmälan till rektor. Skolan har en hög andel åtgärdsprogram och vissa åtgärdsprogram utvärderas löpande medan andra fortgår med likartade insatser under flera år. Det är inte alltid rektor som fattar beslut att åtgärdsprogram ska utarbetas. Skollagen ger visserligen rektor möjlighet att överlåta enskilda ledningsuppgifter som exempelvis beslutsrätten till en av personalen. Detta har inte genomförts vid skolan.

Skolinspektionen konstaterar också att de rutiner som skolan har, uppfattas olika av personalen och att skillnaden mellan individanpassning och särskilt stöd är otydlig. Personalen uppger också att det är otydligt vilka roller som speciallärare respektive specialpedagog har. Skolinspektionen gör bedömningen att skolan måste tydliggöra sina rutiner i arbetet med särskilt stöd så att de uppfyller skollagens krav.

Åtgärdsprogram

Enligt skollagen ska det av åtgärdsprogram framgå vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses och hur rutinerna ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen har tagit del av ett antal program som utarbetats vid skolan. Dessa beskriver långsiktiga mål och delmål för det särskilda stödet. Som underlag finns en kartläggning som bland annat omfattar organisations-, grupp- och individnivå och som fastställt elevens behov av hjälp och stöd pedagogiskt och socialt. Vidare anges åtgärder, ansvariga och datum för uppföljning. Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår dock inte hur stödåtgärderna konkret ska följas upp och utvärderas. I de åtgärdsprogram som skolan redovisat anges endast datum för när utvärdering ska ske.

Författning:

5 kap. 4 § skolförordningen.

3 kap. 8-9 §§ skollagen.

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Rektor ser inte till att skriftliga bedömningar sätts enligt författningarna.

Skolans insatser framgår inte tydligt i de individuella utvecklingsplanerna.

Motivering:

Skriftlig bedömning

I de fall ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne ska enligt skollagen en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Av bedömningen får också de stödåtgärder som vidtagits framgå. Enligt grundskoleförordningen som fortfarande gäller för elever i årskurs 9 ska en bedömning av elevernas kunskaper i ämnet göras. De skriftliga bedömningar Skolinspektionen tagit del av är summariskt skrivna och det har inte gjorts någon bedömning av elevens kunskapsutveckling eller kunskaper i ämnet. Exempelvis framgår endast att eleven inte uppnått målen eller att underlag saknas för bedömning utifrån behandlat innehåll. Vidare ska dokumentet benämnas skriftlig bedömning och inte intyg.

Individuella utvecklingsplaner

Älvåkraskolan upprättar individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen för samtliga elever i samband med utvecklingssamtalen. Det framkommer i intervjuer och av dokumentation att de individuella utvecklingsplanerna(IUP) inte är ett aktivt verktyg i elevernas lärandeprocess. I de planer Skolinspektionen tagit del av, är skolans insatser för att eleven ska nå målen inte tydligt framskrivna. Skolan beskriver i generella termer vad skolan ska göra som exempelvis ge respons, hjälpa eleven att nå må-

len, extra förklaringar. Vidare är insatserna inte tillräckligt precisa för att kunna utvärderas. Det framgår också att skolan ska utarbeta en gemensam struktur för IUP. En IUP ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och utvecklas så långt som möjligt. Skolans ansvar för undervisningen och dess insatser är således centrala att redogöra för.

Författning:

10 kap.22 § skollagen/ 7 kap.9 § grundskoleförordningen.

10 kap.13 § skollagen och 11 kap. 16 § skollagen.

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektor bedriver inte ett systematiskt kvalitetsarbete.

Motivering:

Enligt skollagen ingår i rektors resultatansvar att på skolenhetsnivå följa och utvärdera elevernas kunskapsresultat i syfte att kunna vidta åtgärder för att utveckla undervisningen.

Älvåkraskolan har ingen dokumenterad kvalitetsredovisning för läsåret 2010/2011, däremot har skolan redovisat de resultat som kommunen efterfrågat. När det gäller kunskapsresultat begär ansvariga politiker in bland annat resultaten av de nationella proven i årskurs 9, meritvärdet för skolan och antal behöriga till gymnasieskolan uppdelat på pojkar och flickor. I intervjuer med rektor och personal framkommer dock att det saknas övergripande analyser och kontinuitet i de uppföljningar och utvärderingar som genomförts på skolan. Vidare framgår att dokumentationen av skolans utvecklingsområden varit bristfällig och att tydliga strukturer och rutiner saknats. För grundskolan saknas på skolnivå en samlad dokumenterad bedömning av elevernas måluppfyllelse i olika ämnen och i tränings skolans ämnesområden. Likaså har inte utvärdering av arbetet med särskilt stöd på skolnivå genomförts. Skolan har därmed saknat viktiga underlag i sitt kvalitetsarbete för att kunna vidta relevanta åtgärder i syfte att kunna öka måluppfyllelsen.

Den nytillträdda rektorn har för läsåret 2011/2012 utarbetat en struktur för uppföljnings- och utvärderingsarbetet i syfte att utveckla verksamheten. Det finns exempelvis en tydlig kartläggning som grund för utvärdering av värdegrundsarbetet. Skolinspektionen gör bedömningen att i den struktur som utarbetats behöver rektorn på skolnivå systematiskt följa upp resultaten och tydliggöra analysen i syfte att kunna vidta åtgärder för fortsatt utveckling.

Författning:

4 kap. 4-6 §§ 2010 års skollag. Lgr 11 avsnitt 2.8 / Lpo 94, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Bedömningsområde: Omfattning och resurstillgång

Bedömning:

Beslut om utrymmet för skolans val fattas inte av rektorn.

Eleverna i årskurs 9 erbjuds inte ett allsidigt urval av ämnen inom elevens val.

Motivering:

I grundskolans timplan anges ett visst antal timmar (600) som får användas för skolans val under elevernas grundskoletid. Enligt skolförordningen ska utrymmet för skolans val användas för undervisning i ett eller flera ämne. Rektor beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas. Rektor får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut.

Av intervjuer med rektor och personal framgår att skolchefen beslutat att eleverna ska ges mer undervisningstid i svenska och matematik utifrån låga resultat i de nationella proven. Beslut om utrymmet för skolans val ska enligt skolförordningen fattas av rektor, vilket måste åtgärdas.

Vidare säger skollagen att det ska finnas skolans val och elevens val. Älvåkraskolan har inte särskilt skolans val och elevens val. Av skolans timplan och enligt intervjuer är tiden för skolans val och elevens val sammanvägd och även innehållet, vilket inte är förenligt med vad som avses i skollagen avseende syftet med skolans val respektive elevens val.

När det gäller elevens val i exempelvis årskurs 9 är utbudet begränsat till att alla elever styrs till ett teaterprojekt. Skolan har inte heller preciserat vilka ämnen eller ämnesområden som ingår i teaterprojektet och inte vilka kunskapskrav som avses. Enligt skollagen ska undervisningen i elevens val syfta till att bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen och ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med kursplanen och kunskapskraven. Vidare säger skolförordningen att huvudmannen ska erbjuda ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Hanteringen av elevens val kan därmed inte sägas motsvara ett allsidigt urval av ämnen, vilket måste åtgärdas.

Författning.

10 kap.4–5 § skollagen, 9 kap. 8–9 §, 11 § skolförordningen bilaga 1 till skollagen (2010:800).

Bedömningsområde: Trygghet och studiero.

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling motsvarar inte fullt ut skollagens krav.

Motivering:

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det för varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Älvåkraskolan har en sådan plan upprättad för läsåret 2011/12 som innehåller exempel på främjande arbete samt en modell för åtgärder vid kränkningar. I planen återges också olika kartläggningsmetoder för utvärdering av värdegrundsarbetet och hur delaktighet skapas samt vilka som ansvarar för olika aktiviteter under året. Specifika åtgärder för läsåret finns dokumenterade och vilka som har ett särskilt ansvar för dessa. Skolan har däremot inte dokumenterat hur föregående års åtgärder har genomförts utifrån föregående års plan, vilket är ett krav enligt skollagen.

Mot bakgrund av att skolan agerar och genomför insatser i det dagliga värdegrundsarbetet och att skolan har metoder för att följa upp och utvärdera arbetet mot kränkande behandling gör Skolinspektionen bedömningen att bristen i skolans plan mot kränkande behandling är mindre allvarlig, som dock måste åtgärdas. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

Författning:

6 kap. 8 § 2010 års skollag.

Bakgrund

Beskrivning av Älvåkraskolan

Älvåkraskolan ligger i centrala Älvsbyn och bedriver utbildning för elever i både grundsärskola och grundskola. Skolan har 333 elever och leds av en rektor. Skolan är sammanbyggd med Älvsbyns gymnasium och har nära till bad och sportanläggningar.

Grundsärskolan omfattar årskurserna 6–9 och har även inriktningen träningskola. Skolan har sex elever i grundsärskolan.

Grundskolan omfattar 327 elever och bedriver undervisning i åldershomogena klasser och undervisning i förberedelseklass. Lärarna är organiserade i arbetslag. Skolan har elevhälsoteam som består av kurator, specialpedagog, speciallärare och studie- och yrkesvägledare.

Det pågår en uppföljning av de brister som Skolinspektionen påtalat inom den riktade tillsynen vid Älvåkraskolan avseende skolpliktsbevakning (dnr 43-2010:268). Uppföljningen genomförs i särskild ordning varför detta beslut inte tar ställning i skolpliktsbevakning.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråden AnnaCarin Nilsson och Jonas Hedström.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Enhetschef

Solweig Bäckman
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).